

Klimatilpasningsplan

Medvirkning høst 2022 og vinter 2023

Scenarieøvelser

I medvirkningsarbeidet har administrasjonen i flere tilfeller tatt i bruk scenario for å sette i gang tankeprosessen hos deltakerne, og avdekke klimasårberhet. Deltakerne har fått tildelt beskrivelse av en tenkt hendelse og diskuterer direkte og indirekte konsekvenser innad i gruppen. Scenarieøvelsen er en kreativ øvelse hvor deltakerne blir gjort oppmerksom på hvordan klimaendringene også påvirker deres liv eller ansvarsområde.

Politisk medvirkning

Formannskapet, LSM og PBT ble invitert til en orientering i august 2022. En representant fra meteorologisk institutt og klimaservicesenteret informerte politikerne om hvilke konsekvenser man forventer i Østfold i fremtidens klima.

I oktober ble den samme gruppen invitert til å delta på et arbeidsmøte om samme tema. I arbeidsmøtet ble politikerne delt inn i grupper og gjennomførte scenarieøvelsen. De ble deretter bedt om å foreslå skade- og risikoreduserende tiltak med prioritering som ble lagt inn i skjema (se vedlegg).

Ungdommens medvirkning

I januar ble det gjennomført to medvirkningsmøter for til sammen 3 skoleklasser ved Kirkeparken videregående skole. Medvirkningen for ungdom ble gjennomført sammen med kommunedelplan for naturmangfold. Tema for de to møtene var *Globale klimaendringer – lokale konsekvenser og Naturmangfold og klimatilpasning i Moss sentrum*. Ungdommen fikk en gjennomgang av hva klima- og naturkrise er, hvilkken betydning det har for Moss og litt om egen medvirkningsmulighet i lokaldemokratiet. Det ble tatt i bruk mentimeter underveis i foredraget før elevene fikk jobbe sammen i grupper og besvare utvalgte spørsmål som sto til tema.

Oppsummering - hva de var opptatt av:

Alle gruppene er svært opptatt av å ivareta jordbruket og lokal matproduksjon i Moss kommune. Ved å ha en helhetlig tilnærming til overvannshåndtering og jobbe aktivt for å hindre erosjon og forurensning i vassdragene, ønsker alle medvirkningsgrupper å forvalte vannressursene i kommune på en forsvarlig, klimarobust måte.

Politikerne:

Opptatt av å kartlegge mulighetene for å gjenbruke vannressursene og sikre vanning til landbruksområder i tørkeperioder.

De løfter frem verdien av å verne om landbruksarealene og foreslår å øke arealer for matvareproduksjon.

Politikerne er opptatt av beredskap og foreslår å gjennomføre fysiske beredskapsøvelser. I tillegg ønsker de å forbedre/oppdatere kommunens beredskapsplaner for å sikre at klimatilpasning bli vurdert i analysene.

De tar til orde for strenge krav til vann og avløp og å være føre var ved reguleringer i utsatte områder.

Politikerne er opptatt av å spille på lag med innbyggerne, ha god kommunikasjon ut i samfunnet og å involvere privatpersoner og frivilligheten i kommunens beredskapsarbeid.

De er opptatt av god overvannshåndtering, både for å hindre overløp i avløpsnett, hindre skade ved regnflom og forhindre erosjon og økt skredfare.

Innbyggerne:

Beredskap mot både akutte hendelser og gradvise endringer er viktig for kommunens innbyggere. De er opptatt av hva de kan gjøre selv i form av egenberedskap og kunnskapsheving.

Innbyggerne ønsker å løse problemene med naturbaserte løsninger og fremmer flere forslag om en grønnere byutvikling.

De tar til orde for en restriktiv bruk av dispensasjoner og en måteholden by- og tettstedsutvikling som ikke går på bekostning av miljø og naturmangfold og som ikke forsterker kommunens klimasårbarhet, men tvert imot gjør Mossesamfunnet mer robust.

Å ivareta landbruket for å sikre lokal matproduksjon, blir løftet frem som særlig viktig arbeid for kommunen fremover.

Innbyggerne vil at kommunen skal se nærmere på sambruksmuligheter og samspillseffekter, særlig i forhold til bruk av drikkevann, behov for vanning i tørkeperioder og overvann som utfordring ved styrtregnhendelser.

Ungdommen:

Ungdommen bekymrer seg over fremtiden, både sin egen og fremtiden til kommende generasjoner. De er redd for at samfunnet vil endre seg drastisk som følge av klima og naturkrisen og at de ikke vil få mulighet til å gi sine egne barn den tryggheten de selv har vokst opp med.

Matsikkerhet er et viktig tema for ungdommene, de peker på at vi må utnytte lengere vekstsesong til å øke produksjonen av mat lokalt. Samtidig er de bekymret for nedbygging av natur som forsterker trusselen mot naturmangfoldet.

Ungdommen er bekymret for at konfliktnivået kan øke i verden og påvirke internasjonal handel som Norge er svært avhengig av.

Ungdommen er opptatt av at kommunen hensyntar klimaendringene i by og tettstedsutviklingen for å redusere klimarisikoen i fremtiden. De er også opptatt av at kommunen legger til rette for utslippskutt for å angripe problemet ved kjernen.

De ønsker mer informasjon ut til innbyggerne om hvordan de kan bidra til å redusere klimagassutslipp og begrense klimarisiko, og legge til rette for at befolkningen skal kunne ta klima- og miljøvennlige valg. Gjennom god informasjon og holdningsskapende arbeid fra kommunen sin side ønsker de at «de voksne» skal ta alvoret av klimaendringene innover seg og ta grep for å redusere klimagassutslippene. De peker på at kommunen kan vise innbyggerne hvordan de kan bidra.

Landbruksnæringen:

Landbruksnæringen er opptatt av å verne skogsarealer og kulturlandskap gjennom forsvarlig bruk.

De påpeker at vanningsanleggene for jordbruket er underdimensjonert for tørkehendelser og oppfordrer kommunen til å se nærmere på hvordan den kan bidra til å oppgradere. Dette vil bidra direkte til å sikre matproduksjon i kommunen ved tørke.